

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ระนาดทุ้ม

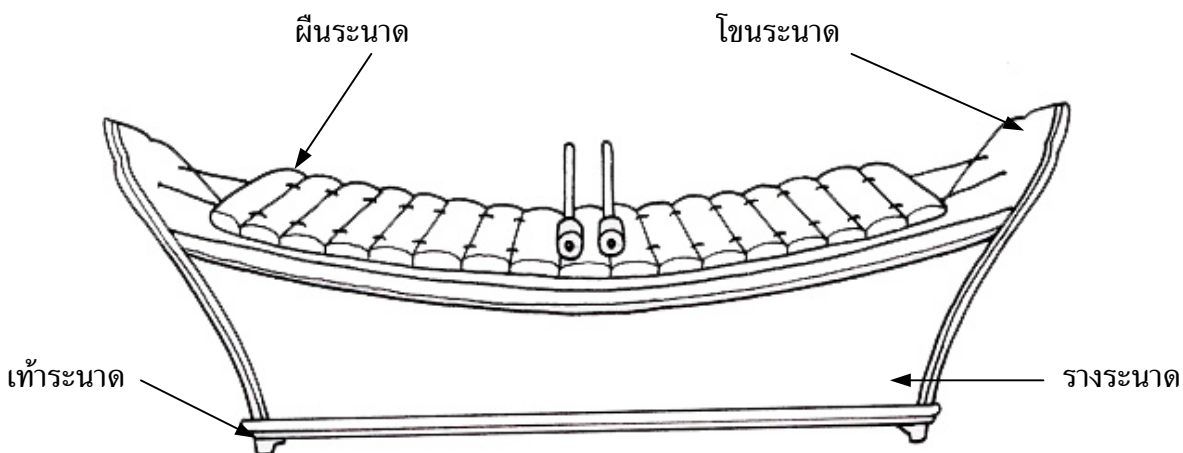
๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะระนาดทุ้มที่ทำจากไม้ชนิดที่เหมาะสม ไม่ครอบคลุมถึงเครื่องดนตรีชนิดอื่น ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น ระนาดเอก ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ระนาดทุ้มจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งหรือเป็นของที่ระลึก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ระนาดทุ้ม หมายถึง เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตีชนิดหนึ่ง ทำจากไม้ไผ่บงหรือไม้เนื้อแข็งเป็นหลัก โดยคัดเลือกไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม มาฝึ่งให้แห้ง แล้วแปรรูปเป็นรางระนาด ฝืนระนาด และไม้ตีระนาด นำไปขัดมันให้เรียบ แล้วนำมาประกอบเข้าด้วยกัน อาจทาสีหรือสารเคลือบเงาเพื่อความสวยงาม ดังรูปที่ ๑ มีการเทียบเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้องตามระบบเสียงไทยและสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีไทยชนิดอื่น สามารถนำไปบรรเลงในวงดนตรีไทยประเภทต่างๆ และบรรเลงตามโอกาสต่างๆ ได้จริง แบ่งตามลักษณะการนำไปใช้บรรเลงได้แก่ ระนาดทุ้ม ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ และระนาดทุ้มมโหรี ใช้บรรเลงในวงมโหรี

รูปที่ ๑ ตัวอย่างระนาดทุ้ม
(ข้อ ๒.๑)

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

๓.๑.๑ รางระนาด

ต้องทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม มีลักษณะเป็นทึบรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ส่วนกลางของขอบ รางด้านบนมีลักษณะโค้งสวยงามเสริมด้วยเส้นหวายพันผ้ากำมะหยี่ มีแผ่นไม้ที่เรียกว่า “โชน” ปิด ส่วนหัวและส่วนท้ายของรางและมีตะขอโลหะสำหรับเกี่ยวผืนระนาดอยู่ข้างละ ๑ คู่ ด้านล่างทั้งสี่มุมมีเท้ารองราง ๔ เท้า เนื้อไม้ที่ใช้ทำรางระนาดต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๑.๒ การประกอบ

รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน

๓.๑.๓ ผืนระนาด

ต้องประกอบด้วยลูกระนาดที่ทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม ได้แก่ ไม้ชิงชัน ไม้พยุง ไม้มะหาด หรือไม้ไผ่บง มีขนาดลดหลั่นลงไปตามลำดับจนครบจำนวน โดยเจาะรูร้อยเชือกติดกันทั้งผืน ลูกระนาดแต่ละลูกต้องเทียบเสียงโดยตีดั้งผสมตะกั่วถ่วงเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้อง เนื้อไม้ที่ใช้ทำผืนระนาดต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๑.๔ ไม้ตีระนาดทุ้ม

ไม้ตีระนาดทุ้ม ๑ คู่ หัวไม้ตีระนาดต้องเป็นหัวไม้นวม การพันผ้าต้องประณีต ติดแน่น คงทน มีขนาดและน้ำหนักของหัวไม้ใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ก้านไม้ต้องทำจากไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม มีความยาวใกล้เคียงกัน

๓.๒ การทาสี (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุดติดมือ

๓.๓ การขัดมันและการเคลือบเงา (ถ้ามี)

๓.๓.๑ พื้นผิวรางระนาด ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก กรณีที่มีการแกะสลัก และลงรักปิดทองต้องเป็นลวดลายที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม

๓.๓.๒ พื้นผิวลูกระนาด ต้องมีการขัดมันให้เรียบ สม่ำเสมอทุกลูกตลอดผืนระนาด

๓.๔ การใช้งาน

เมื่อตีด้วยไม้ตีระนาดทุ้มแล้วจะต้องเป็นเสียงมาตรฐาน เสียงจากลูกระนาดแต่ละลูกต้องกังวาน โปร่ง ชัดเจน ไม้ทึบ หรือแตกพร้า โดยต้องมีระดับเสียงที่ถูกต้องและสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีชนิดอื่นในวง และสามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๓.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๔. การบรรจุ

- ๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุขนาดท่อมในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับขนาดท่อมได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

- ๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุขนาดท่อมทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น ระเบิดท่อม ระเบิดท่อมโมรี
  - (๒) ขนาดหรือมิติ
  - (๓) เดือน ปีที่ทำ
  - (๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา
  - (๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ระเบิดท่อมทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าระเบิดท่อมรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
  - ๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การทาสี การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๔ จึงจะถือว่าระเบิดท่อมรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน
- ตัวอย่างระเบิดท่อมต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าระเบิดท่อมรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป การทาสี การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบขนาดทุ้มอย่างน้อย ๕ คน

แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	วางระนาบ ต้องทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม มีลักษณะเป็นที่รูปสี่เหลี่ยมคางหมู ส่วนกลางของขอบทางด้านบนมีลักษณะโค้งสวยงามเสริมด้วยเส้นทแยงมุมที่มุมทแยงมุม มีแผ่นไม้ที่เรียกว่า “โซน” ปิดส่วนหัวและส่วนท้ายของราง และมีตะขอโลหะสำหรับเกี่ยวผืนระนาบอยู่ข้างละ ๑ คู่ ด้านล่างซึ่งสี่มุมมีเท้ารองราง ๔ เท้า เนื้อไม้ที่ใช้ทำรางระนาบต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกีดกั้นของแมลง	๔	๓	๒	๑
	การประกอบ รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑
	ผืนระนาบ ต้องประกอบด้วยลูกระนาบที่ทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม ได้แก่ ไม้ชิงชัน ไม้พยุง ไม้มะหาด หรือไม้ไผ่บง มีขนาดลดหลั่นลงไปตามลำดับจนครบจำนวน โดยเจาะรูร้อยเชือกติดกันทั้งผืน ลูกระนาบแต่ละลูกต้องเทียบเสียงโดยตีดั้งผืนผสมตะกั่วถ่วงเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้อง เนื้อไม้ที่ใช้ทำผืนระนาบต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกีดกั้นของแมลง	๔	๓	๒	๑
	ไม้ตีระนาบทุ้ม ไม้ตีระนาบทุ้ม ๑ คู่ หัวไม้ตีระนาบต้องเป็นหัวไม้ نرم การพันผ้าต้องประณีต ติดแน่น คงทน มีขนาดและน้ำหนักของหัวไม้ใกล้เคียงกันทั้งสองข้าง ก้านไม้ต้องทำจากไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม มีความยาวใกล้เคียงกัน	๔	๓	๒	๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน (ต่อ)
(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะ ที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
การทาสี (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุด ติดมือ	๔	๓	๒	๑
การขัดมันและ การเคลือบเงา (ถ้ามี)	พื้นผิววางระนาบ ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็น ตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก กรณีที่มีการ แกะสลัก และลวดรักปิดทองต้องเป็นลวดลายที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม	๔	๓	๒	๑
	พื้นผิวลูกระนาบ ต้องมีการขัดมันให้เรียบ สม่ำเสมอทุก ลูกตลอดพื้นระนาบ	๔	๓	๒	๑
การใช้งาน	เมื่อตีด้วยไม้ตีระนาดทุ้มแล้วจะต้องเป็นเสียงมาตรฐาน เสียงจากลูกระนาดแต่ละลูกต้องกังวาน โปรง ชัดเจน ไม่ ทึบ หรือแตกพร่า โดยต้องมีระดับเสียงที่ถูกต้องและ สัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีชนิดอื่นในวงและ สามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างกลมกลืน	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ